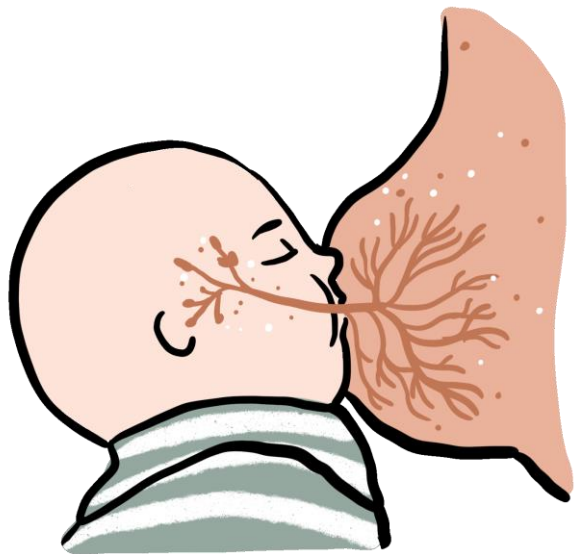

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Nakhon Pathom Rajabhat University

Prepare for exclusive breastfeeding (ep2)

Duangporn Pasuwan

การเตรียมตัวในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

หาความรู้เกี่ยวกับการ
เลี้ยงลูกด้วยนมแม่

เลือกแพทย์และโรงพยาบาลที่
สนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

ฝากครรภ์ สม่ำเสมอ

พูดคุยกับคนในครอบครัว

เตรียมจัดการเรื่องงานบ้าน

รับประทานอาหาร
ครบ 5 หมู่

ประโยชน์ของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

ลูก

- แข็งแรง
- ฉลาด
- อารมณ์ดี
- สร้างสายสัมพันธ์แม่-ลูก

แม่

- ลดการตกเลือดหลังคลอด
- ลดน้ำหนัก
- ลดความเสี่ยงการเกิดมะเร็งเต้านม มะเร็งรังไข่ กระดูกพรุน
- ประหยัด

ความแตกต่างระหว่างนมแม่กับนมผสม

	นมแม่	นมผสม
สารอาหาร	มากกว่า 200 ชนิด	ประมาณ 60 ชนิด
โปรตีน	ย่อยง่าย ไม่เกิดการแพ้	ย่อยยาก ทำให้เกิดการแพ้ได้
น้ำตาลแลคโทส (ใช้ในการพัฒนาสมอง)	มีมากที่สุด มากกว่าสัตว์อื่นๆ	มีน้อยกว่า
กรดไขมันไม่อิ่มตัว (DHA, AA)	มีมาก	ไม่มี บางยี่ห้อเติมสารสังเคราะห์
ภูมิต้านทานโรค	มี	ไม่มี
ฮอรัโมน และน้ำย่อย	มี	ไม่มี

โครงสร้างของเต้านม

เซลล์สร้างน้ำนม

เซลล์กล้ามเนื้อ

ต่อมน้ำนม

ต่อมน้ำนม

ท่อน้ำนมเล็ก

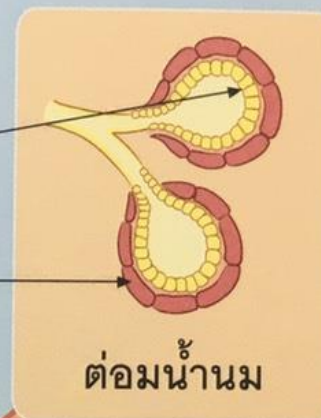
ท่อน้ำนมใหญ่

หัวนม

ลานนม

ต่อมไขมัน

ไขมันและเนื้อเยื่อที่รองรับ

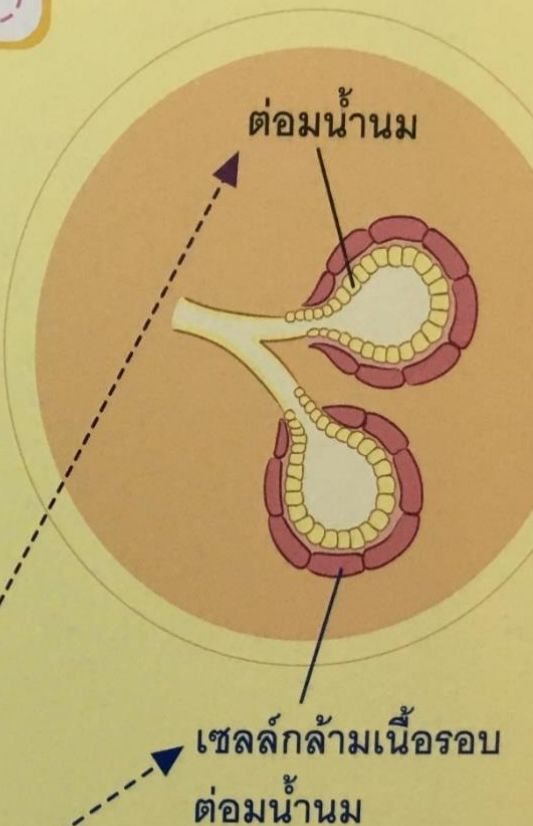
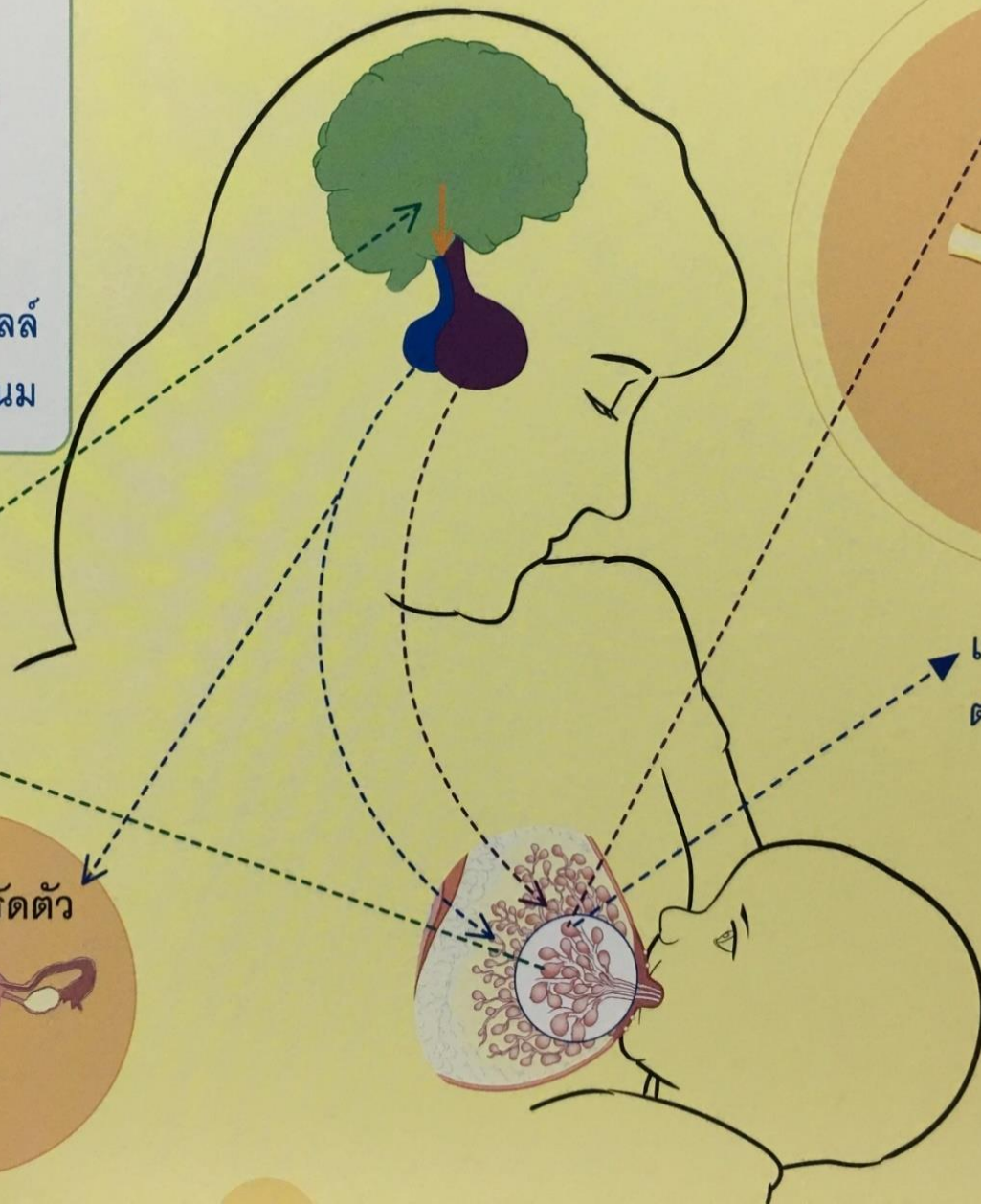

การสร้างและการหลั่งน้ำนม

---- ● ต่อมใต้สมองส่วนหน้า
ผลิตฮอร์โมนโปรแลกตินกระตุ้น
ต่อมน้ำนมให้สร้างน้ำนม

---- ● ต่อมใต้สมองส่วนหลัง
ผลิตฮอร์โมนออกซิโทซินกระตุ้นเซลล์
กล้ามเนื้อรอบต่อมน้ำนมให้หลั่งน้ำนม

นมแม่ ในระยะต่างๆ

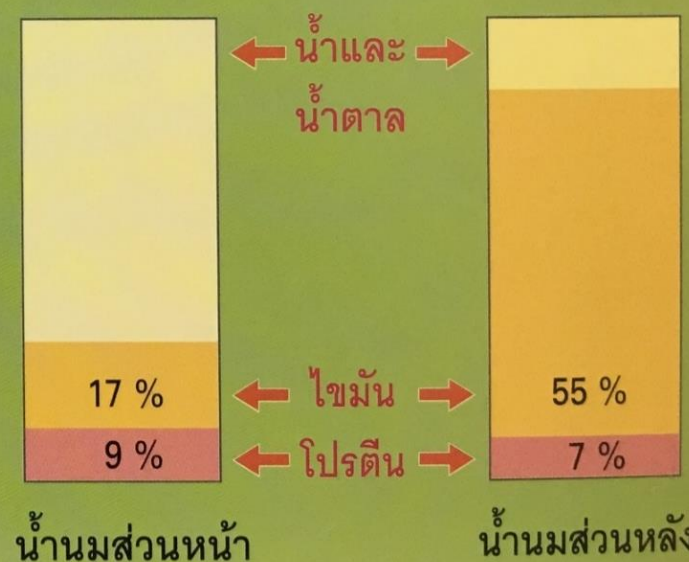
ระยะเวลาของการสร้างน้ำนม

- หัวน้ำนม มีในช่วง 1-7 วันแรก
- น้ำนมช่วงเปลี่ยน ช่วงต่อจากหัวน้ำนม จนถึง 14 วัน
- น้ำนมสมบูรณ์เต็มที่ ระยะหลังจาก 14 วัน เป็นต้นไป

ระหว่างการให้นม

- น้ำนมส่วนหน้า มีน้ำและน้ำตาลแล็คโทสมากกว่า
- น้ำนมส่วนหลัง มีไขมันมากกว่า

เทคนิค 3 จุด สูตรเริ่มต้น

1. **จุดเร็ว** เริ่มให้ดูดตั้งแต่อยู่ในห้องคลอด ภายใน 1 ชั่วโมงยิ่งดี

2. **จุดบ่อย** ตามความต้องการของลูก ประมาณ 8 ครั้งขึ้นไป ใน 1 วัน

3. **ดูดถูกวิธี** โดยให้ลูกอมหัวนม และลานนมให้ลึกพอ และดูดจนเกลี้ยงเต้า

อุ้มลูกให้ถูกท่า

ท่าอุ้มลูกที่ถูกต้องมีจุดสังเกต
4 ประการดังนี้

ลำตัวลูกชิดกับแม่

ตัวลูกได้รับการประคอง
รองรับอย่างมั่นคง โดยมี
มือแม่หรือหมอนรองซ้อนไว้

ลูกหันเข้าหาเต้านมแม่

ศีรษะและลำตัวลูกอยู่ใน
แนวเส้นตรงเดียวกัน

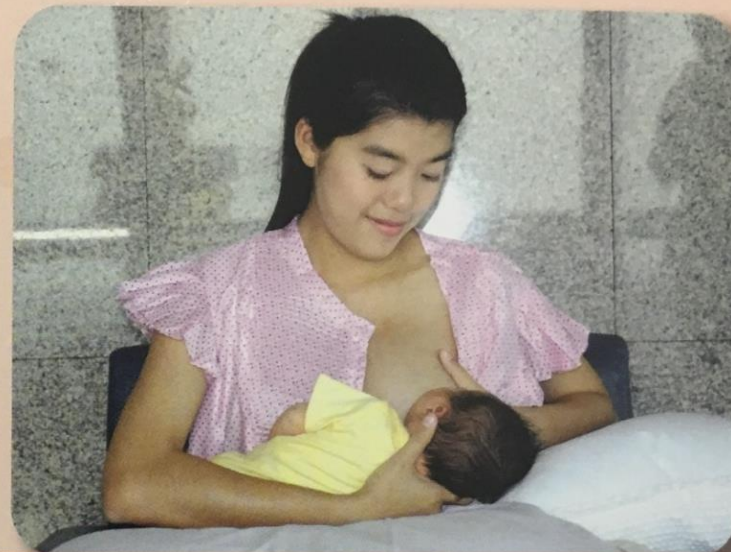

ทำอุ้มหลากหลายรูปแบบ

ทำนอนขวางบนตัก โดยศีรษะลูกวางบนข้อศอกแม่

ทำนอนขวางบนตัก โดยใช้ฝ่ามือประคองศีรษะลูก

ทำอุ้มด้านข้าง

ทำนอน

วิธีนำลูกเข้าอมหัวนมและลานนม

1

1

คางของลูกอยู่ชิดกับเต้านมส่วนล่าง เหยงหน้าเล็กน้อย

2

2

ลูกอ้าปากกว้าง เคลื่อนศีรษะลูกเข้าหาเต้านมอย่างรวดเร็วแต่นุ่มนวล
ให้ปากลูกอมถึงลานนม

3

3

ลูกอมได้ลึกถึงลานนม

มือประคองเต้านม

การแก้ไข หัวนม สั้น บอด บุ่ม

อาจไม่จำเป็นต้องแก้ไขในระยะตั้งครรภ์ ในรายที่ต้องการแก้ไข ควรเป็นระยะ
ไตรมาสที่สาม ซึ่งหัวนม และลานนม มีความยืดหยุ่นมากขึ้นแล้ว

การใช้อุปกรณ์แก้ไขหัวนม

กระบอกฉีดยาที่ดัดแปลงเพื่อดึงหัวนม

อุปกรณ์ดึงหัวนม

หัวนมสั้น

หัวนมบอด

หัวนมบุ่ม

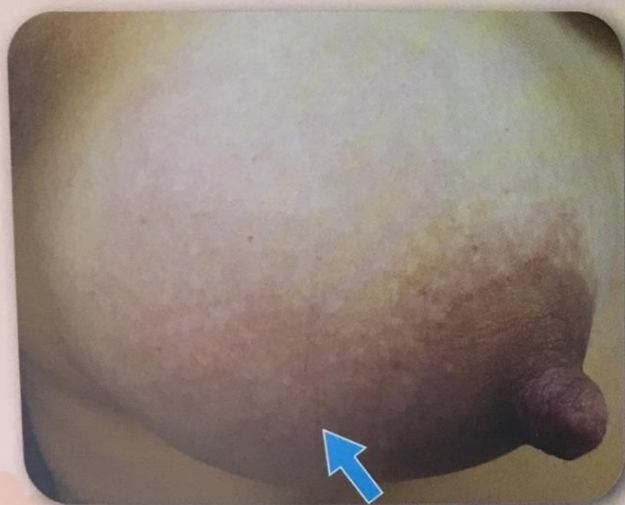

หัวนมแตก เต้านมคัด เต้านมอักเสบ

หัวนมแตก เจ็บ

สาเหตุ : ให้ลูกเข้าเต้าไม่ถูกวิธี
อมไม่ลึกถึงลานนม โดยเฉพาะหัวนม

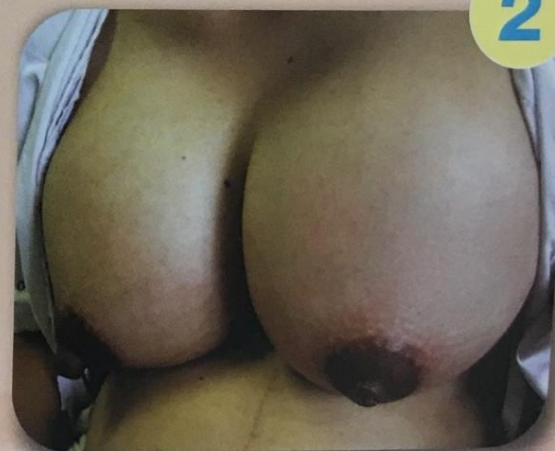

เต้านมคัด รูปที่ 1 และ 2

สาเหตุ : มีน้ำนมมาก ระบายน้ำนม
ออกจากเต้าไม่ดี

เต้านมอักเสบ

สาเหตุ : เกิดจากท่อน้ำนมอุดตัน
หรือเต้านมคัดที่ไม่ได้รับการแก้ไข
และมีการติดเชื้อ

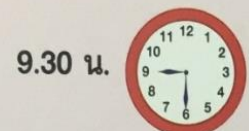

การให้ลูกดูดนม หรือ
บีบเก็บน้ำนมบ่อยๆ และสม่ำเสมอ
จะมีน้ำนมเพียงพอ โดยไม่ต้องเสริม

แม่ไปทำงาน “ หนูก็กินนมแม่ได้ ”

บีบ เก็บ ตุน...เพื่อลูกรัก

9.30 น.

12.30 น.

15.30 น.

ถึงเวลาเก็บนมแม่

ไปมูนนมแม่

ล้างมือให้สะอาด

นวดเต้านมเบาๆ

บีบเก็บน้ำนมลงใน
ภาชนะที่สะอาด
บีบให้เกลี้ยงเต้า

ปิดภาชนะ
ให้มิดชิดทันที

นำแช่ตู้เย็น หรือ
กระติกน้ำแข็ง

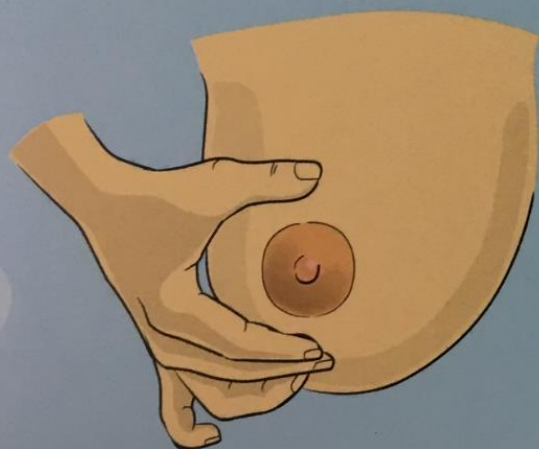

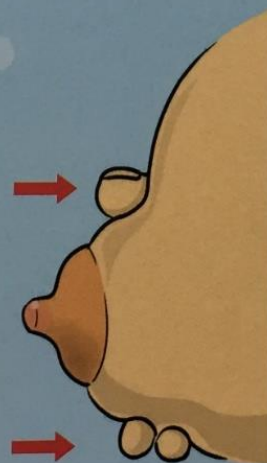
การบีบเก็บน้ำนมด้วยมือ

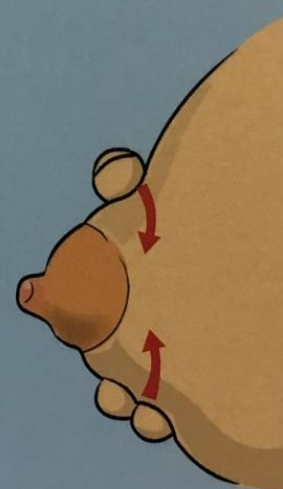
นวดเต้านมและคลึงหัวนม เพื่อกระตุ้นการหลั่งน้ำนม

วางนิ้วมือห่างจากหัวนม 3-4 ซม.

กดเข้าหาหน้าอก

บีบนิ้วเข้าหากัน

น้ำนมไหลออกจาก
ท่อน้ำนม

ระยะเวลาของการเก็บรักษาน้ำนม

ตู้เย็นประตูเดียว

ได้ช่องแช่แข็ง

อุณหภูมิไม่เกิน 4°C .

เก็บได้ 3 - 5 วัน

ช่องแช่แข็ง

เก็บได้ 2 สัปดาห์

ตู้แช่แข็ง

อุณหภูมิต่ำกว่า -20°C .

เก็บได้ 6 - 12 เดือน

ตู้เย็น 2 ประตู

ช่องแช่แข็ง

เก็บได้ 3 เดือน

กระติกน้ำแข็ง

ที่มีน้ำแข็งหล่อตลอดเวลา

เก็บได้ 24 ชม.

6 เดือนแรก นมแม่อย่างเดียว
ไม่ให้น้ำ หรืออาหารอื่น

หลัง 6 เดือน ให้นมแม่ร่วมกับอาหารตามวัยจนถึง 2 ปี หรือนานกว่านั้น

นมแม่เป็นอาหารหลักของทารกตลอด 1 ปีแรก และเป็นอาหารเสริมหลังจากนั้น

ประโยชน์ของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

ลูก

- แข็งแรง
- ฉลาด
- อารมณ์ดี
- สร้างสายสัมพันธ์แม่-ลูก

แม่

- ลดการตกเลือดหลังคลอด
- ลดน้ำหนัก
- ลดความเสี่ยงการเกิดมะเร็งเต้านม มะเร็งรังไข่ กระดูกพรุน
- ประหยัด

การให้นมแม่ให้สำเร็จจะต้องประกอบไปด้วยสิ่งสำคัญๆ จากตัวแม่ที่ ตั้งครรถ์ดังต่อไปนี้

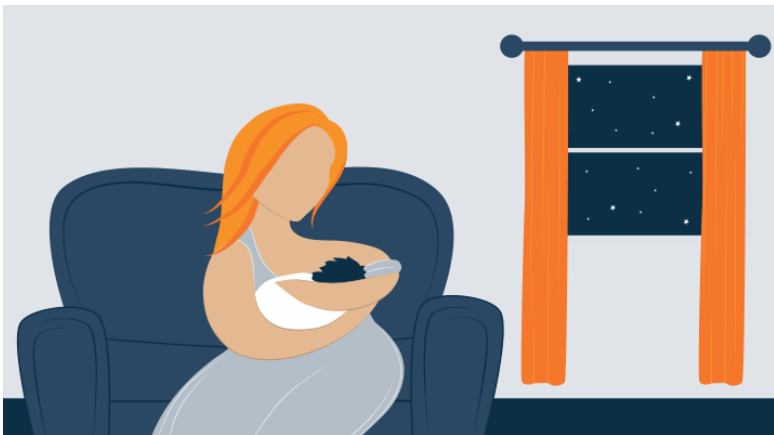
***ความตั้งใจ (Breastfeeding intention) แม่และครอบครัวมีความตั้งใจ
ที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว 6 เดือน

***การให้นมแม่ให้เร็วทันทีในช่วงหลังคลอด (Initial Breast feeding)
ช่วงหลังคลอดใหม่ๆ ต้องให้นมแม่ทันที ให้ลูกดูดภายใน 1 ชั่วโมง และมี
Skin to skin contact

***การให้นมแม่อย่างต่อเนื่องเมื่อกลับบ้าน (Continuation
breastfeeding) แม้ว่าจะมีอุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้นต่างๆ ระหว่างการให้นมแม่
แม่และครอบครัวจะต้องคอยส่งเสริม ช่วยเหลือ

thank you